

Notat

Dato: 13. januar 2026
Reference: Mads Holm-Petersen
Tlf.: 20 75 15 20
E-mail: mhp@norddjurs.dk
Journalnr.: 26/532

Redegørelse for forvaltningens administration af kommunale arealer og veje

Der har været rejst spørgsmål til fleksibilitet og konduite i forbindelse med Norddjurs Kommunes prioriteringer og principper for administrationen af kommunale arealer og veje. Dette notat giver en samlet redegørelse for de rammer og principper, som styrer kommunens administration af kommunale arealer og veje. Formålet er at tydeliggøre, hvilke forhold der er defineret politisk i kommunen, og hvilke der er fastlagt af lovgivning og eksterne myndigheder.

Forvaltningen tilstræber at administrationen af de kommunale arealer og veje afspejler den politiske linje i Norddjurs Kommune. Samtidig er forvaltningen forpligtet til at administrere indenfor rammerne af gældende lovgivning og øvrige myndighedskrav, som kommunen ikke selv har indflydelse på.

Resumé

Dette notat giver en samlet redegørelse for de rammer, principper og politiske beslutninger, der styrer Norddjurs Kommunes administration af kommunale arealer og veje. Formålet er at tydeliggøre, hvilke forhold der er fastlagt af lovgivning og eksterne myndigheder, og hvilke forhold kommunalbestyrelsen kan justere politisk.

Kommunens handlerum bestemmes først og fremmest af eksterne rammer som Færdselsloven, Vejloven, Kommunestyrelsesloven samt krav fra politi, beredskab og andre myndigheder. Disse fastlægger blandt andet regler for færdsel, trafiksikkerhed, adgangs- og oversigtsforhold, brandveje og ordensmæssige hensyn. På flere områder har politi og beredskab den endelige beslutningskompetence.

Inden for disse lovbundne rammer har kommunalbestyrelsen vedtaget en række politikker, planer og regulativer - fx regulativet for gågader og pladser, kommuneplanen, mobilitetsplanen og bymidtestrategier - der sætter de konkrete retningslinjer for, hvordan forvaltningen administrerer arealer, byrumsfunktioner og aktiviteter.

Derudover indgår almindelige forventninger til godt naboskab som et vigtigt grundlag for administrationen. Kommunen lægger vægt på, at kommunale arealer fungerer som fællesrum, hvor forskellige brugergrupper kan fungere side om side uden unødige gener. Det indebærer bl.a. respekt for færdsel, støj- og tidsmæssige hensyn, fremkommelighed og sikkerhed. Kommunen har samtidig nul-tolerance over for selvtægt på kommunale arealer.

Forvaltningen arbejder løbende på at skabe fleksible løsninger for erhvervsliv og borgere, men ændringer i principper og praksis kræver politiske beslutninger. Med ansættelsen af en bylivsudvikler i projektet *Sammen om Grenaa Byliv* er der skabt et bedre grundlag for koordinering af fremtidige udviklingstiltag.

Grundlæggende forudsætninger

Forvaltningens administration af de kommunale arealer og veje tager udgangspunkt i de grundlæggende forudsætninger:

1. Love, regler og myndighedskrav
2. Politiske beslutninger fra Kommunalbestyrelsen
3. Almindelige forventninger til "godt naboskab"

1. Love, regler og myndighedskrav

De eksterne rammer for kommunens administration af arealer og veje omfatter blandt andet:

- Færdselsloven
- Vejloven
- Kommunestyrelsesloven
- Politiets og beredskabets anvisninger
- Andre myndigheders krav
- Kommunalfuldmagtsreglerne

Færdselsloven

Færdselsloven fastlægger de overordnede regler for færdsel på offentlige veje og sætter dermed rammerne for kommunens administration af trafikforhold. Det omfatter blandt andet:

- Anvendelses-, adgangs- og tidsbegrænsninger for færdsel samt eventuelle undtagelser
- Færdselsskiltning og afmærkning
- Foranstaltninger til fremme af trafiksikkerheden

Som udgangspunkt er det politiet, der har kompetencen til at godkende og fastsætte disse færdselmæssige rammer, efter dialog med kommunen som vejmyndighed. Det betyder, at politiet i sidste ende træffer afgørelsen, mens kommunen kan:

- fremsætte forslag,
- bidrage med lokal faglig viden, og
- indgå i dialog om mulige løsninger og administrationspraksis.

Kommunens opgave er således at tilvejebringe et sagligt grundlag og pege på hensigtsmæssige trafikale løsninger, mens politiet har den endelige beslutningskompetence efter færdselslovens regler.

Fx er det politiet der fastsætter hastighedsgrænser i et område efter accept fra kommunen.

Vejloven

Vejloven fastlægger kommunens rolle som vejmyndighed og udstikker rammerne for den fysiske og funktionelle anvendelse af kommunale veje og vejarealer. Det omfatter blandt andet:

- Fastlæggelse af vejens status (vejklassificering)
- Beslutninger om den fysiske indretning, herunder materialevalg, inventar, belægning og trafikal udformning
- Retningslinjer for drift og vedligehold
- Tilladelser til og koordinering af råden over vejareal, fx udeservering, skilte, vareudstilling, events, midlertidige afspærringer og gravearbejder

Som vejmyndighed forvalter kommunen hovedparten af vejloven i praksis. Det betyder, at administrationen baserer sine afgørelser på:

- Vejloven og tilhørende bekendtgørelser
- Cirkulærer, vejledninger og vejregler
- Etableret administrativ praksis

Fx er det kommunen der bestemmer hvad en vej må bruges til (trafik med tung trafik, parkering eller gågade) med accept fra politiet.

En stor del af vejmyndighedens arbejde er reguleret af faste og lovbundne krav, fx oversigtsforhold, tilgængelighed, trafiksikkerhed, drifts- og beredskabshensyn samt friholdelse af arealer for nødvendig fremkommelighed. Der findes dog også områder, hvor vejmyndigheden har administrativt skøn og dermed mulighed for lokale prioriteringer og tilpasninger - fx udformning af byrum, placering af inventar, eller vurdering af det hensigtsmæssige omfang af udeservering og midlertidige aktiviteter på kommunale arealer.

Kommunestyrelsesloven

Kommunestyrelsesloven fastlægger de grundlæggende rammer for, hvordan kommunen må forvalte sine opgaver. Loven regulerer, hvad kommunen kan og ikke kan blande sig i, og sikrer, at al sagsbehandling sker lovligt, sagligt, gennemsigtigt og med tydelig politisk legitimitet. Loven fastsætter blandt andet rammerne for:

- Udstedelse af lokale regulativer og regler for brug og administration af kommunale arealer
- Delegation og kompetencefordeling mellem det politiske niveau og administrationen
- Krav om saglighed, proportionalitet og ensartethed i myndighedsudøvelse
- Høring og inddragelse af relevante parter, når lovgivningen kræver det
- Gebyrfastsættelse, fx for råden over kommunale arealer, udeservering, events eller midlertidige pladser

Kommunestyrelsesloven forpligter kommunen til særligt at være opmærksom på de forvaltningsmæssige grundprincipper, som danner fundamentet for al myndighedsudøvelse på kommunale veje og arealer. Det gælder især:

- Lighedsgrundsætningen - samme situation skal behandles ens, og generelle regler må ikke ændres til fordel for enkeltstående interesser
- Lokalitetsprincippet - kommunens dispositioner skal have en saglig og klar lokal kommunal interesse
- Saglighedsprincippet - afgørelser må udelukkende træffes på relevante, objektive og lovlige hensyn
- Proportionalitetsprincippet - indgreb eller krav skal stå i rimeligt forhold til formålet
- Hjemmelskravet - al myndighedsudøvelse skal hvile på lovgivning eller kommunalfuldmagtens rammer

Politiets og beredskabets anvisninger

Politiet og beredskabet varetager en række særskilte hensyn, som kommunen skal indarbejde i sin planlægning, indretning og regulering af kommunale veje og arealer. Disse hensyn kan være afgørende for, hvilke løsninger kommunen kan vælge, og i en række tilfælde har politiet og beredskabet den endelige beslutningskompetence.

Politiet har ansvar for en række forhold, der direkte påvirker kommunens administration af veje og offentlige arealer, herunder:

- Trafiksikkerhed og håndhævelse af færdselsregler
- Godkendelse af bestemte typer skiltning, afmærkning og trafikal regulering
- Sikkerhed ved større arrangementer, herunder vurderinger af publikumshåndtering, terrorforebyggelse og ordensmæssige forhold
- Vurdering af adgangs- og tilkørselsforhold for udrykningskøretøjer (i samarbejde med beredskabet)
- Politivedtægten, herunder regler om støj, ophold, tidsrum for aktiviteter og andre ordensmæssige begrænsninger

Politiets afgørelser er bindende for kommunens administration, og reguleringer på kommunale veje forudsætter ofte politiets godkendelse.

Beredskabet fastsætter krav, der skal sikre forsvarlig adgang og sikkerhed på kommunale veje og arealer, herunder:

- Adgangs- og tilkørselsforhold for brand- og redningskøretøjer
- Placering og udformning af faste og midlertidige genstande, fx pullerter, affaldsbeholdere, boder, scener og afspærringer
- Krav til flugtveje, brandveje og fri passage i både permanente og midlertidige indretninger
- Sikkerhed ved større arrangementer, herunder dimensionering af redningsåbninger, publikumsflow og brandtekniske forhold

Beredskabet har myndighed til at stille krav og i visse tilfælde afvise kommunale eller private ønsker, hvis sikkerhedshensyn tilsiger det.

Kommunen har generelt en god og løbende dialog med både politiet og beredskabet, men i en række forhold er det disse myndigheder, der har det sidste ord. Det indebærer, at kommunen kan foreslå løsninger, udarbejde faglige oplæg og indgå i dialog, men politiet og beredskabet træffer den endelige afgørelse, når hensynet til færdselssikkerhed, orden og beredskab er styrende.

Andre myndigheder

Udover politi og beredskab skal en række andre myndigheder kontaktes vedrørende administrationen af de kommunale arealer og veje afhængig af konteksten. Der kan fx være tale om:

- Fødevarekontrol
- Told og skat
- Miljø- og naturmyndigheder
- Vejdirektoratet
- Planmyndigheder
- Byggesags-myndighed

Forvaltningen hjælper gerne med henvisninger til de relevante myndigheder, men deltager ikke i den videre sagsbehandling hos eksterne myndigheder og interessenter.

2. Kommunalbestyrelsens anvisninger til administrationen af kommunale veje og arealer

Ud fra de overordnede eksterne rammer (Færdselsloven, Vejloven, Kommunalstyrelsesloven m.fl.) har Kommunalbestyrelsen vedtaget politikker og regulativer, som angiver, hvordan forvaltningen administrerer kommunale veje og arealer. Blandt de vigtigste er:

- Regulativ - kommunale gågader, torve og pladser (senest revideret 18. juni 2024)
- Grenaa Bymidtestrategi (strategisk ramme for bymidteudvikling)
- Kommuneplanen (overordnet fysisk plan, senest 2021)
- Mobilitets- og vejplan
- Plan- og udviklingsstrategi
- Lokalplaner
- Natur- og kystrelaterede planer

Rammer for anvendelsen af byrum (gader, torve og pladser)

Regulativet for kommunale gågader, torve og pladser der er vedtaget af kommunalbestyrelsen i 2023, udstikker regler for brugen af byrum i Grenaa og Auning. Det sikrer ensartet og forudsigelig administration af tilladelser (fx udeservering, events, vareudstilling) og balancerer hensyn til tilgængelighed, trafiksikkerhed, akutte adgangsforhold for beredskab samt byliv og æstetik.

Regulativet indeholder krav til fri passage, renhold, inventar og driftsansvar, og fungerer i praksis som administrativ standard for råden over kommunale arealer i byerne (i henhold til vejloven).

Tilladelser gives, når løsningerne opfylder regulativets krav til fri passage (brand-/redningskøretøjer), støj og sikkerhed. Afslag gives typisk ved blokering af køresporet, manglende hensyn til flugtveje, eller uensartet skiltning/inventar i strid med regulativets æstetik- og driftshensyn.

Rammer for udformningen af gaderum

Grenaa Bymidtestrategi *Den attraktive midtby* fra 2016 sætter politiske mål for byliv, arkitektur og funktioner i bymidten. Strategien understøtter identitet og handel via arkitektoniske greb (fx teglbelægning, torveelementer, integreret kunst) og fleksible rammer for udeservering og midlertidige aktiviteter. Forvaltningen omsætter strategien til konkrete dispositionsforslag og projekter i samspil med kommuneplanens rammer og øvrige planer for byudvikling.

Ved nyindretning eller opgraderinger af byrum prioriteres sammenhæng, opholdskvalitet og adgang. Midlertidige tiltag kan tillades som test af bylivsvirkninger, hvis de ikke kompromitterer færdselssikkerhed og drift.

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede plan for arealanvendelse og fysisk udvikling. Den fastlægger mål og retningslinjer for veje, stier, byudvikling, natur og rekreative arealer og er styrende for lokalplaner, regulativer og konkrete indsatser. Kommuneplan 2021 er gældende, mens Kommuneplan 2025 er under opdatering/vedtagelse. Kommuneplanen angiver bl.a. vejhierarki, forbindelser mellem byer, havn og erhverv, og placering af rekreative områder, adgang til natur m.v..

Ved konflikter mellem lokale ønsker og kommuneplanens retningslinjer vægtes planens mål og bindinger.

Vejplaner

Kommunens mobilitetstema udgør den trafikale del af kommuneplanen og fastlægger de overordnede rammer for, hvordan veje, stier og trafikstrømme planlægges, prioriteres og administreres. Vejplanen indeholder blandt andet:

- Vejklassificering, funktion og forventet udbygning
- Trafiksikkerhedsplaner
- Forbindelser til E45, Grenaa Havn, erhvervsområder og nabokommuner
- Koordinering med kollektiv trafik, knudepunkter og stiplanlægning
- Byliv og fremkommelighed, hvor byrumsfunktioner afvejes mod trafik- og beredskabshensyn

Det er i praksis kommunens vej- og trafikpolitiske ramme, som styrer driftsprioritering, anlægsinvesteringer og administration af råden over kommunalt vejareal. Den politiske målsætning er, at det skal være let at komme til, fra og rundt i kommunen, og at mobiliteten understøtter både erhvervsliv, bosætning og bæredygtighed. Derfor opdeles vejnettet i bærende trafikveje og lokalveje, og der udpeges ved behov nye strækninger som omfartsveje eller forbindelser for at understøtte udviklingsstrategiske mål.

Djurs Mobilitetsstrategi

Norddjurs Kommune administrerer veje og arealer inden for den lokale kommuneplan, men indgår samtidig i den fælles Djurs Mobilitetsstrategi - et forpligtende samarbejde mellem Norddjurs, Syddjurs, Region Midtjylland og Midttrafik.

Djurs Mobilitetsstrategi er vedtaget som et tværkommunalt politisk styringsdokument og udgør derfor en supplerende ramme for kommunens mobilitetsindsats. Strategien har fire centrale fokusområder:

- Sammenhængende rejser og knudepunkter
- Mobilitet i korridorer
- Cykelkorridorer og stisystemer
- Samarbejde om udvikling og investeringer

I 2025 blev Djurs Mobilitetsstrategien udvidet med et særligt fokus på erhvervets transport og miljø- og klimaeffekter. Tillægget styrker ambitionen om at gøre erhvervstransporten mere effektiv og samtidig reducere den samlede miljøbelastning.

Plan- og udviklingsstrategi

Plan- og udviklingsstrategien sætter Kommunalbestyrelsens langsigtede prioriteringer for bosætning, erhverv, mobilitet, natur og grøn omstilling. Strategien forbereder kommuneplanen og angiver, hvor udvikling og investeringer prioriteres (bybånd, erhvervskorridorer, rekreative sammenhænge, natur- og kystindsatser). Den danner dermed politisk pejlemærke for forvaltningens disponering af arealer og veje – fx i vurderingen af, hvor byliv og midlertidige aktiviteter skal understøttes, og hvor naturhensyn er styrende. Ved omprioriteringer i praksis skal ændringer kunne forklares i lyset af strategiens mål.

Lokalplaner

Lokalplaner er juridisk bindende for arealanvendelse og fysisk udformning i afgrænsede områder. De fastlægger placering og udformning af veje, stier, friarealer, bebyggelse, beplantning og inventar. Forvaltningen skal administrere i overensstemmelse med lokalplanens bestemmelser. Der kan kun dispenseres, hvis det ikke strider mod planens grundlæggende principper og efter nødvendig høring af berørte parter. Ved modstrid mellem et lokalt ønske og lokalplanens bestemmelser er lokalplanen styrende.

Andre lokale politikker, strategier og planer m.v.

Ud over ovenstående påvirker en række politiske anvisninger konkret administration af kommunale veje og arealer fx:

- Parkeringsbekendtgørelse
- Cykelstiplaner
- Natura 2000- og naturplaner
- Temaspor i kommuneplanen
- M.fl. (løbende vedtagelser om regulativer, anlæg, stormflodssikring, naturindsatser m.v., der kan ændre eller præcisere praksis i administrationen)

3. Almindelige forventninger til godt naboskab

Kommunens administration af kommunale arealer og veje bygger på grundlæggende principper for godt naboskab. Det betyder, at vi tilstræber en rimelig balance mellem de forskellige brugergrupper og hensyn - herunder beboere, erhvervsdrivende, besøgende, trafikanter og arrangører - så de kommunale arealer fungerer som et velfungerende fællesrum, hvor aktiviteter kan foregå uden unødige gener for andre.

Godt naboskab afspejles både i den måde, vi behandler ansøgninger på, og når vi dispenserer fra reglerne. Vi lægger vægt på hensynsfuld adfærd, respekt for andres brug af arealerne, støj- og tidsmæssige hensyn, fremkommelighed samt en generel forventning om, at brugere af kommunens arealer bidrager til en tryk, ordentlig og imødekommende by- og lokalmiljø.

Norddjurs Kommune er forpligtet til at beskytte naturen og biodiversiteten. Derfor fjerner vi ikke sunde træer medmindre, der er helt særlige behov eller politiske begrundelser.

Selvom vi stræber efter fleksibilitet og konduite i administrationen, har kommunen nul-tolerance over for selvtægt på kommunale arealer og veje. Borgere må ikke foretage ændringer, beskæringer,

fjernelser eller opsætninger uden forudgående tilladelse. Ulovlige indgreb politianmeldes og retableres. Ligesom affaldsdumpning på kommunale arealer politianmeldes konsekvent.

Kommunen kan give påbud til vores naboer når bevoksning hindrer oversigt, fremkommelighed eller sikker trafik.

Fremtidige principper for udvikling af gaderummet

Udviklingen af gaderummet sker på baggrund af politiske beslutninger (og indenfor lovgivningsmæssig hjemmel) - både via konkrete anlægsprojekter og gennem helhedsorienterede strategiske planer.

Det er et politisk ønske, at Norddjurs Kommune agerer som en konstruktiv samarbejdspartner for erhvervslivet og øvrige aktører. Ønsker og behov drøftes løbende, og forvaltningen tilstræber at finde løsninger inden for gældende politiske udmeldinger, regulativer og lovgivning. Opleves administrationen som uhensigtsmæssige, kan der - inden for lovgivningens rammer - ske politisk justering efter behandling i de relevante politiske organer.

Norddjurs Kommune har pr. december 2025 ansat en bylivsudvikler med ansvar for at samle byens interessenter om udviklingen af Grenaa bymidte. Stillingen er en del af projektet *Sammen om Grenaa Byliv*, der i samarbejde med Handel Grenaa og Erhverv Grenaa skal styrke et levende, attraktivt og bæredygtigt byliv.

Det vurderes relevant, at eventuelle omprioriteringer af principperne for gaderummets udvikling indgår i de kommende drøftelser med bylivsudvikleren, således at ændringer sker i en samlet, koordineret og politisk forankret ramme.